

ОБЩИНА РОМАН

ЗАДАНИЕ ЗА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА РОМАН

<u>Въведение</u>	3
<u>1. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ</u>	3
Цели на Проекта за ОУП са:	3
Основни задачи на ОУП на <u>Община Роман</u> :	4
<u>2. ХАРАКТЕРИСТИКА И СЪСТОЯНИЕ НА ФУНКЦИОНАЛНИТЕ И ИНТЕГРИРАЩИ СИСТЕМИ</u>	5
Кратка регионална характеристика и връзки:	5
Кратка историческа характеристика	5
Природни условия	5
Релеф.....	5
Климат	6
Температура на въздуха	6
Валежи	6
Слънчева радиация	6
Влажност.....	6
Вятър.....	6
Екология	6
Води.....	7
Въздух.....	7
Почви.....	7
Отпадъци	8
Шум.....	8
Демографско развитие	8
Обитаване и жилищен фонд	11
Икономическа база	11
Туризм	11
Аграрен сектор	12
Комплексно обществено обслужване	14
Техническа инфраструктура	16
Водоснабдяване.....	16
Канализация	17
Електроснабдяване	17
Топлоснабдяване	18
Газоснабдяване	18
Комуникационни мрежи	18
Пътна мрежа	18
Железопътна мрежа.....	19
Пощи и далекосъобщения	20
Недвижимо културно наследство.....	20
<u>3. ОБЕМ И СЪДЪРЖАНИЕ НА ПРОЕКТА ЗА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА РОМАН</u>	22
Предварителен проект:.....	22
Окончателен проект:.....	24
Специфични изисквания към ОУПО за недвижимото културно наследство.....	24
Необходима изходна информация за изработване на Подобен устройствен план:..	25

ВЪВЕДЕНИЕ

В изпълнение на изискване на Закона за устройство на територията за територията на всички общини в Република България трябва да бъдат изработени Общи устройствени планове. В тези проекти трябва да бъдат заложените постановките от Националната концепция за пространствено развитие, Регионален план за развитие на Северозападен район, Областна стратегия за развитие на Област Враца, Общински план за развитие на Община Роман и друг вид стратегически документи за общината.

Настоящият документ е изготвен в рамките на чл.125 и чл.126 от Закона за устройство на територията, където Заданието за проектиране е неделима част от проекта.

Главната цел на настоящия документ е обосновано да формулира както необходимостта от изработването на Общ устройствен план, така и обхвата и обема на видовете работа, пътя, методите, средствата и крайния резултат за постигане на устойчива среда и превръщането на територията на Община Роман в по-добро място за обитаване, труд и отдих.

В новия ОУП на Община Роман трябва да залегнат принципите на приемственост, гъвкавост и далновидност. Същевременно неговите решения на база на изходна информация за съществуващото положение и за действащите устройствени схеми и планове на територията на Община Роман, трябва да са отражение на съвременните тенденции на развитие за намаляване на ресурсната зависимост, за оползотворяване на собствените потенциали и за запазване климатичните характеристики. ОУП на Община Роман трябва да предложи решения, в които по най-добрия начин да бъде използван наличния потенциал на Общината - стратегическо географско местоположение, благоприятни природни условия и ресурси, богато културно материално и духовно наследство и други, за постигане на дълготраен ефект.

Територията на общината на практика е в зоната на активно влияние на столицата. От една страна това е естествен стимулант за процесите, протичащи в социално икономическата база, но от друга подтиква мястото, ролята и влиянието на общината и нейния център гр.Роман в Северозападния район. В ОУПО трябва да залегнат мерки стимулиране развитието на собствените ресурси чрез изградените или в процес на усвояване територии за производство, за техническа инфраструктура, за социална инфраструктура, за рекреация, отдих и туризъм и други от международен, национален и регионален аспект. Ползвайки потенциала, натрупан от исторически и културни традиции още от дълбока древност, минавайки през духовните устои на близкото минало и вземайки амбицията и знанията на настоящето, градът трябва да формира собствена зона на влияние.

1.ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ

Целите и задачите на ОУП на Община Роман произтичат от предназначението на устройствените планове за формиране на хармонична жизнена среда в населените места при отчитане на спецификата на конкретния обект и изискванията, предявени с Плановото задание.

Цели на Проекта за ОУПО са:

- *Да подсигури урбанистична основа за постигане на икономически растеж и висока конкурентоспособност с хоризонт 2035г. в отговор на Общинския план за развитие на община Роман 2014 - 2020 г.*

- *Да осигури възможно най-добър баланс между частните и обществените интереси. Планът трябва да защитава и гарантира частната собственост, но в същото време следва да дава възможност за реализация на доказани обществени интереси. Важен елемент от тази задача е и балансът между отделните и различни частни интереси.*

- *Да равностави различните видове собственост. В определяне на функционалните зони и предвижданията за функционално използване на терените, планът трябва да равностави всички видове собственост. Когато определени мероприятия от обществен интерес имат*

икономическа привлекателност, то за реализацията на тези мероприятия следва да се дава възможност на всички собственици и инвеститори, включително и частни.

- Да осигури възможности за по-оперативно действие на общинската администрация при управлението на урбанистичните процеси в територията. Подробният устройствен план следва да бъде оперативен инструмент в ръцете на общинската администрация за ефективно управление на градската територия. За тази цел той следва да е едновременно достатъчно ясен и точен и същевременно гъвкав и да е с възможности за бързо привеждане в съответствие с изменящите се нови условия и изискванията както на местно ниво, така и на регионално и национално ниво.

- Да определи точно границите и режимите на урбанизираните и извънселищни територии при съобразяване с плана за земеразделянето и проучванията за увредените територии – земя – негодни за селскостопанска дейност.

Основни задачи на ОУП на Община Роман:

- На основата на провежданата гъвкава устройствена политика за реструктуриране на икономиката, да се използват максимално ресурсите и потенциалите на общината;

- На основата на пространствени и технически параметри и при отчитане баланса между частните и обществените интереси да определи функционалната структура и строителните граници по структурни единици;

- Да намери оптимални решения на транспортно-комуникационната мрежа, включително пешеходните връзки и велоалеи, да предложи мероприятия за осигуряване на достъпност на средата за хора в неравностойно положение;

Да се намерят възможности за извеждане на транзитния транспортен поток по обходни пътища;

- Да намери и реши проблема с локализацията на основните елементи на общественото обслужване и техническата инфраструктура, както и с изследване възможностите за пространственото им обединение в общи обекти;

- Да предложи решения за благоустрояване, озеленяване, създаване на места за активен и пасивен отдих като част от зелената система на общината;

- Да създаде условия за поддържане на екологическото равновесие и опазване на природната среда от неблагоприятни антропогенни въздействия;

- Да създаде условия за интеграция на население от различни етнически, социални и религиозни принадлежности;

- В съответствие с новите социално-икономически условия да се изведат предложения за устойчиво развитие и урбанистични политики, насочени към поэтапна реализация на плана и превръщането му в оперативен инструмент за общинската администрация

- Да гарантира запазването на границите и елементите на защитените територии и обекти от местно, национално и световно значение;

- Да създаде условия за развитие на туризма като доходоносна икономическа дейност и като полезна за здравето и познанието общочовешка необходимост и потребност чрез обединяване на съществуващите природни, исторически и културни ценности в един цялостен, комплексен туристически продукт .

- Да предложи решение за усвояване на изоставените и пустеещи земи и действия по залесяване на ерозирани и непригодни за обработване и земеделско производство земи;

- Да гарантира възстановяването и запазването на терените за зеленчукопроизводство, технически култури, ръж, овощни и лозови насаждения и да се даде възможност за изграждане на производство, организиране на тържища, което да съкрати броя на междинните звена и поевтини продукцията;

- Да изследва възможността за възстановяване и разширяване на напоителната мрежа;

- Да предложи терени за изграждане и развитие на фамилни и семейни ферми;

- Да предложи подходящи решения за функционално отреждане на пустеещите и годни за използване сгради на училищата;
- Да отреди терен за ГПСОВ – Роман, което трябва да се съчетае с доизграждане канализационната мрежа;
- Да доразвие линейните и обектови елементи на инженерната инфраструктура на територията на общината;
- Да реши проблемите с трасето на железопътната магистрала през урбанизираната територия на града.
- Да подобри характеристиките на транспортно-комуникационните възли и трасета чрез изграждане на кръгови кръстовища на възлови пътни артерии и интегриране на отделните части на града и общината.

2.ХАРАКТЕРИСТИКА И СЪСТОЯНИЕ НА ФУНКЦИОНАЛНИТЕ И ИНТЕГРИРАЩИ СИСТЕМИ

Кратка регионална характеристика и връзки:

Община Роман се намира в Северозападната част на Република България. Тя е с територия 301.52 кв.км и население 6 463 души (по данни на ГРАО към април 2013 г.). Обработваемата земя е 56 264 дка. Горски фонд - 86 175 дка. Общината има 13 населени места – гр. Роман, с. Камено поле; с. Кунино; с. Синьо бърдо; с. Струпец; с. Радовене; с. Хубавене; с. Долна бешовица; с. Курново; с. Стояновци; с. Караш; с. Среден рът и с. Марково равнище.

Град Роман е административен център на общината. Той е един от най-живописните градове в България (заема площ от 116,117 ха), разположен непосредствено до вливането на р. Малък Искър и р. Искър. Град Роман отстои на 42 км източно от областния център - гр. Враца, на 29 км източно от гр. Мездра и на 120 км североизточно от гр. София по републиканската пътна мрежа.

Кратка историческа характеристика

В района на община Роман са запазени множество уникални археологически находки, носещи сведения за дълга история, които не са проучени и популяризирани. Град Роман е разположен върху останки от селище от Бронзовата епоха (2000 г. до н.е.) и има продължителна история. Доказателство за това е масивът от открити останки от живота на първобитния човек – кремъчни, каменни и костни оръдия на труда, датиращи от средния и късен палеолит. Десетките археологически паметници, като граничен камък от римско време, вила “Рустика”, римската крепост “Крив град”, наблюдателната кула на могилата край с.Струпец (датирана от първото българско царство), останките от “Романова крепост” (разрушена по време на турското нашествие) говорят за богато историческо развитие. Град Роман носи своето име от “Романова крепост”, селището е споменато за първи път в писмен документ в турски регистър от XV век.

На 1 км южно от с. Струпец се намира Тържишкия (Струпешки) манастир, впечатляващ с триетажните си манастирски сгради, строени през 1857 г. В малката църква към него са запазени стенописи от XVI век. В с. Долна Бешовица се намира “Долнобешовския” манастир (възникнал първоначално като болярска черква по време на Втората българска държава, а през VII век е съградена манастирската сграда от майстор Павел от с. Долна Бешовица) - разположен в полите на гористия връх “Чичера”.

Природни условия

Релеф

Територията на община Роман се отнася към Предбалканската област на Старопланинската сводово-верижна система. Тя обхваща най-източните части на Западния и най-западните части на Средния предбалкан. Надлъжно е прорязана от долината на р.Искър в средното и течение, чиято долина в областта на района е 11 км, а напречно от долината на р. Малък Искър, с дължина в района – 17км. Надморските височини варират от

140-150м по долината на р.Искър, на север и изток се издигат до 300-400м (северно от с. Каменно поле), а на юг и запад до 500-600м ("Струпешка могила"-583м, "Скравенски връх"-624м и др.).

Климат

Районът попада в климатично отношение към умерено-континенталната подобласт от Европейско-континенталната климатична област. Дните през лятото са горещи, а нощите прохладни. Зимата не е мразовита. Снежната покривка се задържа от средата на м. ноември до края на м. февруари и началото на м. март. За района са характерни атмосферна циркулация от антициклонален тип и сравнително слаба турбуленция на въздушните маси.

Характеризира се със студена зима, горещо лято, прохладна пролет и есен.

Температура на въздуха

Средномесечната януарска температура е -1°C , средномесечната юлска температура е 22°C , а средногодишната амплитуда достига 23°C . Средномесечната относителна влажност на въздуха е 72 %.

Валежи

Атмосферната циркулация, надморската височина, формите на релефа и близостта на Предбалкана играят определяща роля за количеството и вида на валежите.

Най-ранната поява на снежната покривка е през ноември, максималното количество на валежите е през пролетта и лятото, общата сума на валежите през годината са 809 мм, като най-важен е месец май, най-малко валежи падат през месец февруари. Най-големите валежи са през месеците май и юни - над 100 мм.

По - голямата от средната за страната годишна сума на валежите и добрите орографски особености на района са основание да се смята, че валежите са достатъчни за самопочистване на атмосферния въздух.

Слънчева радиация

За територията на общината средната годишна слънчева радиация е около $3,461 \text{ Wh/m}^2$. Слънчевото греене като продължителност е различно през различните сезони и зависи от два основни фактора - режим на облачност и продължителност на деня. Община Роман обхваща регион със средногодишна продължителност на слънчевото греене от 400 до 1 640 часа. Облачността има максимум през зимните месеци /среден бал 6,5/, което намалява около 68 % притока на топлина към земната повърхност.

Влажност

През студеното полугодие средните месечни стойности на относителната влажност на въздуха се изменят от 66 до 81%, а през топлото полугодие от 59 до 66%.

Вятър

За Община Роман средногодишната скорост на вятъра е под 2-3 m/s със средногодишна продължителност 900 часа. Продължителността на вятъра със скорост над 2 m/s през зимата и пролетта е около 2 000 часа. За общ. Роман има измерен:

1. Ветрови потенциал по сезони в проценти от средногодишния: зима - 41 %; пролет - 29 %; лято - 15 %; есен - 15 %.

2. Среден ветроенергиен поток във височина: 10 метра над повърхността - 107 W/m^2 ; 25 метра над повърхността - 156 W/m^2 ; 50 метра над повърхността - 201 W/m^2 ; 100 метра над повърхността - 255 W/m^2 .

Екология

Води

През територията на общината преминават следните реки: Искър, Малък Искър. Водните ресурси на община Роман са от повърхностни и подземни води. Водните площи са 2800 дка, формирани главно от реките - 86,3% и от язовирите. Останалите водни площи са незначителни и се формират от мочурища и блата. Подземните води са акумулирани в речните тераси на реките Малък Искър и р. Искър и притоците им, намиращи се на дълбочина 3-8 м. Те са от поров тип, безнапорни по характер. Те образуват общ хоризонт, свързан с водните строежи на реките. Практическото им значение е

ограничено. Има изградени няколко шахтови кладенци и дренажи в района на ж.п. гара Струпец, с. Кунино и с. Хубавене. Основна част от подземните водни ресурси е съсредоточена в североизточната дъга на общината- в района на селата Камено поле и с. Кунино, където в горнокредни карбонатни скали / варовици / са се формирали пунктуално карстови по тип подземни води Те образуват значителни карстови водотоци, дренирани от карстови извори с голям но променлив дебит. Много от тях са каптирани , но не се ползват пълноценно. При ползването на тези подземни води чрез общински чешми, кладенци и др. се спазват всички правила и изисквания за опазване на околната среда и здравето на хората, като не се допуска замърсяване на прилежащата територия, разрушаване и повреждане и повреждане на чучурите, крановете коритата отточния канал на чешмите и водовземните съоръжения.

Повърхностните води от реките Искър и Малък Искър в обсега на община Роман отговарят на изискването за III и II категория водоприемници. Състоянието на водните екосистеми в р. Искър е оценено като задоволително, а за р. Малък Искър като добро.

Повърхностният отток на реките, потоците и суходолията в района на Община Роман е обхванат от микроязовири, водите на които след задържането и изравняването им се използват за различни цели. Тези язовири, на брой 2 имат малък обем и локално значение за напояване, риболов и други местни нужди- това са малък язовир „ Стояновци ” и малък язовир „ Курново ” Малък язовир „ Стояновци ” се намира източно от гр. Роман и е въведен в експлоатация 1959 г. Има земнонасилен тип стена с височина 17 м, дължина 280м и завирен обем 190 000 куб. м. Малкият язовир „ Курново” е въведен в експлоатация 1996 г. Има подобен тип стена с височина 14 м, дължина 148 м и общ обем 161 000 куб. м.

Въздух

Основните показатели, определящи качеството на въздуха в приземния слой, са нивата на суспендирани частици, фини прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид, озон, олово (аерозол), бензен, полициклични ароматни въглеводороди и тежки метали – кадмий, никел, живак и арсен.

Източниците на замърсяване на въздуха на територията на общината могат да бъдат класифицирани и групирани по относителен дял както следва:

- битови източници, разположени в жилищни райони;
- автомобилен транспорт;
- горивни инсталации за технологични нужди и отопление.

На територията на гр. Роман са обособени три промишлени зони: Северна, Северозападна и Югоизточна, всяка от които има своя дял в замърсяването на въздуха.

Транспортът има значителен дял в замърсяването на въздуха с прах, оловни аерозоли, въглеродни оксиди, въглероден диоксид и ФПЧ10. За запрашаемостта на града и замърсяването с фини прахови частици допринасят и износените улични настилки, недостатъчната ефективност от прилагането и развитието на средствата на комунални дейности.

В селата няма производствени дейности, водещи до замърсяване на околната среда.

Почви

По своя характер и тип, почвите в общината са разнообразни, като определящ за почвообразователния процес е бил релефа и типичната за него растителност. В планинската част масово разпространените почви са светлосивите – горски (псевдоподзолистите). В предпланинската част на областта преобладават кафявите горски почви с рендзини, а по поречията на реките Искър и Малък Искър са разпространени наносните алувиално-ливадни почви. От юг на север, кафявите почви преминават постепенно в ливадно черноземни до типични карбонатни черноземи, отличаващи се с голяма плътност, дълбок орен слой и значително съдържание на органично вещество и калциеви карбонати.

Почвата е незаменяем, органичен и невъзстановим природен ресурс, което налага опазването и от вредни въздействия и унищожаване. Тя е важна съставна част от земната кора, която осигурява условия за жизнена дейност на хората, животните, растенията и микроорганизмите - на всички живи същества. Съставна част е на природния баланс с

неговите кръговрати на вода и хранителни вещества, без които е немислим живота на планетата Земя.

Формирането и провеждането на правилна политика по отношение на почвите е един от основните приоритети на Европейският съюз. Акцентът се поставя върху превантивната защита и въвеждането на мерки за устойчивото им управление. Една от основните заплахи за изменение на климата е замърсяването на почвата, което води до влошаване качеството на питейната вода и храната и като цяло е основна заплаха за здравето на хората. Деградиционните процеси- като ерозия, замърсяване, запечатване, засоляване, вкисляване и свлачища, допринасят за настъпване на климатични изменения, безводие и опустиняване.

Отпадъци

Териториалната близост на Ябланица и Мездра, сходните им проблеми по обезвреждане на отпадъците, изградената инженерна инфраструктура и разбирането за опазване на почвата и водите като незаменим природен ресурс, служат като сериозно основание на общинските управи при мотивиране на решението за кооперирано управление на отпадъците.

Община Роман участва в регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Луковит съвместно с общините Луковит Тетевен, Ябланица и Червен бряг . Регионалното депо за депониране на отпадъците ще бъде изградено в гр. Луковит и ще се въведе в експлоатация в края на 2014 г. Общината разполага с контейнери тип „ Бобър „ и кофи тип „ Мева ”и със сметоизвозни автомобили за събиране и транспортиране на отпадъците на територията на общината.. На територията на общината е изградена и система за разделно събиране на отпадъците. Обслужването на системата се извършва от РЕПАК АД гр. София

Излезлите от употреба моторни превозни средства се оползотворяват от ЕКОБУЛГАР АД, с която общината има сключен договор, а АД „ ЕКОБАТЕРИ извършва дейност по събиране и оползотворяване на негодни за употреба батерии и акумулатори. ЕЛТЕХРЕСУРС организира дейностите по събиране и съхраняване на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване на територията на общината..

Контрол за състоянието на чистотата в населените места се осъществява пряко от общинската власт/ Кмета на община Роман или упълномощено от него лице. В общинските наредби за поддържане и опазване на чистотата и естетическия вид на територията на общината са предвидени мерки за ограничаване замърсяване от нерегламентирани сметища, тяхната реконструкция и привеждане в съответствие с нормативните документи.

Регламентиран е начина на депониране на формираните строителни отпадъци на територията на общината на определените за тази цел места. В изменената Наредба № 18 на Община Роман е регламентирани и мерките и дейностите с формираните био отпадъци и на територията на общината и дейностите с оползотворяването на автомобилните гуми.

За отпадъците от битов, строителен и производствен произход и за тези с опасен характер, Община Роман е подсигурирала извозване до съответните регионални депа.

Шум

Шумът в околната среда се причинява преди всичко от транспортните, промишлените и ремонтните дейности. Контрол за нивата на транспортния и промишлен шум и шума от търговски и други подобни на тях дейности се осъществява от ХЕИ – Враца и РИОСВ – Враца.

Демографско развитие

Формиралата се в последните години тенденция за постепенно демографско намаление на населението е характерна както за целия Северозападен район, така и за община Роман.

Прираст на населението в общината се наблюдава от освобождението до 2000 г. В годините на прехода към пазарна икономика този прираст е с обратен знак. Причините за

това са много – неработеща икономика, близостта на гр. София, ниска раждаемост, висока смъртност и др.

Население в община Роман

	1985	1992	2001	2011
Община Роман	10 788	9 182	7 894	6 577
Мъже	5 392	4 539	3 933	3 436
Жени	5 396	4 643	4 029	3 404

Като цяло демографската картина за община Роман е неблагоприятна. Населението застарява, както в резултат на естествените процеси на раждаемост и смъртност, така и в резултат на засилените миграционни процеси. Това има своето пряко отражение върху създаване на предпоставки за повишен риск от социална изключеност в определена възрастова група (най-възрастните и самотно живеещите), която с годините се разраства като относителен дял в общата численост на населението.

По-голямата част от хората в трудоспособна възраст живеят в града. В селата живеят повече хора в над-трудоспособна възраст.

Едновременно с намаляването на общия брой на живущите в общината Роман в периода 1999 – 2011 година, се наблюдава и процес на намаляване на броя на хората, които са в под-трудоспособна възраст и тези в трудоспособна. Обратната закономерност се наблюдава по отношение на броя на хората в над трудоспособна възраст.

Населението на община Роман по данни от последното преброяване на населението и жилищния фонд към 01.02.2011 г. в страната е 6992 души, т.е. с 1156 души т.е. / 14,19% / по-малко в сравнение с данните от преброяването към 01.03.2001 г. (8148 души).

По данни от Кметовете и Кметските наместници по населени места в общ. Роман, лицата от ромската етническа група в община Роман са разпределени териториално по селища, както следва:

№	Населено място	Общо населени е	Роми	до 3 год.	до 14 г.	15-19 г.	20-64 г.	над 65 г.
1	гр. Роман	3161	750	87	93	197	326	47
2	с. Долна Бешовица	344	18	2	7	3	6	0
3	с. Камено поле	770	339	16	86	37	177	23
4	с. Караш	89	0	0	0	0	0	0
5	с. Кунино	600	49	5	7	4	32	1
6	с. Курново	188	0	0	0	0	0	0
7	с.Марково равнище	6	0	0	0	0	0	0
8	с. Радовене	373	239	14	33	27	158	6
9	с. Синьо бърдо	492	10	1	1	1	6	1
10	с.Средни рът	27	0	0	0	0	0	0
11	с.Стояновци	124	0	0	0	0	0	0
12	с. Струпец	426	39	4	3	9	23	1
13	с. Хубавене	392	0	0	0	0	0	0
Общо за общ. Роман:		6992	1444	129	230	278	728	79

Населението на община Роман наброява 6992 души, като ромският етнос е втори по численост след българския, който наброява около 1444 души.

По данни на НСИ от преброяването през месец февруари 2011 г. данните за етническата структура на населението на общината са следните:

Община Населено място	Лица, отговорили на доброволния въпрос за етническа принадлежност	Етническа група				Не се самоопределям
		българска	турска	ромска	друга	
РОМАН	2883	2458	8	374	19	24
ГР.РОМАН	1124	838	4	255	11	16
С.ДОЛНА БЕШОВИЦА	61	60	-	-	..	..
С.КАМЕНО ПОЛЕ	247	169	-	74	..	..
С.КАРАШ	7	5	-	-	..	..
С.КУНИНО	452	440	3	..	4	..
С.КУРНОВО	156	155	-	-	..	..
С.МАРКОВО РАВНИЩЕ	-	-	-	-	-	-
С.РАДОВЕНЕ	330	303	-	27	-	-
С.СИНЬО БЪРДО	39	38	..	-	-	-
С.СРЕДНИ РЪТ	2	..	..	..	..	..
С.СТОЯНОВЦИ	123	123	-	-	-	-
С.СТРУПЕЦ	299	282	-	17	-	-
С.ХУБАВЕНЕ	43	43	-	-	-	-

От преброяването през 2011 г. (по данни на НСИ) образователната структура на населението на общ. Роман е следната:

РОМАН	5900	Висше 602	Средно 2795	Начално 1698	Основно 456	Незав. начално 267	Никога непосещавали училище 60	Деца до 7 години 22
ГР.РОМАН	2652	346	1346	592	181	146	27	14
С.ДОЛНА БЕШОВИЦА	259	18	129	88	15	..	-	-
С.КАМЕНО ПОЛЕ	649	40	228	234	88	53	..	-
С.КАРАШ	47	22	21	4	-	-	-	-
С.КУНИНО	488	57	256	127	29	11	..	-
С.КУРНОВО	178	6	81	69	15	3	4	-
С.МАРКОВО РАВНИЩЕ	6	-	..	3	..	-	-	-
С.РАДОВЕНЕ	365	23	110	146	50	23	..	-
С.СИНЬО БЪРДО	451	21	198	200	25	..	3	-
С.СРЕДНИ РЪТ	30	4	17	9	-	-	-	-
С.СТОЯНОВЦИ	123	6	79	30	5	3	-	-
С.СТРУПЕЦ	338	34	163	102	28	9	..	-
С.ХУБАВЕНЕ	314	25	165	94	19	9	..	-

Безработицата за Община Роман към 02.2013 година е 31,32 %, регистрирани като безработни лица – 733 души. От общия брой безработни, тези без специалност са най-много. Повечето от тях са с основно и по-ниско образование.

Броят на зетите лица е твърде променлив, подчинен на икономическите процеси и промени в страната, по отрасли за общ. Роман към месец февруари 2013 г. е както следва:

- Административни и спомагателни дейности – 200 души;
- Здравеопазване и социална работа – 83;
- Образование – 120 души;
- Селско, горско стопанство – 15 души;
- Култура и спорт - 15 души;
- Транспорт – 10 души;
- Търговия на дребно – 100 души;
- Производство – 150 души.

Ако спадът на заетостта в индустрията в община Роман е отражение предимно на продължаващите процеси на преструктуриране, то намаляването на броя на заетите в сектора на услугите, който се наблюдава в последните години се дължи предимно на недобрата бизнес среда и намаляване на потребителското търсене. От тази гледна точка, възможностите за създаване на алтернативна заетост срещат трудности не само поради все още нестабилната структура на икономика и неоформени приоритетни икономически дейности, но и от недобрата икономическа среда като търсене, подкрепа и насърчителни програми.

Обитаване и жилищен фонд

Система „Обитаване” е основния териториален елемент в устройственото планиране, не само поради социалната ѝ значимост, но поради емкостта ѝ по отношение на градската територия.

Тази система е в право пропорционална зависимост от броя на населението, като влияние върху нейното развитие оказват редица качествени и количествени показатели.

Бурното развитие на гр.Роман в периода на индустриализацията през ХХ век е довело до изграждане на селищна структура с характерното за времето на плановото развитие плюсове и минуси. Реализирани са крупни градоустройствени мероприятия по модернизацията и развитието на градските структури. Приобщени са извънградски територии за нарасналите нужди на индустрията и подслоняване на хиляди работници и техните семейства.

Новото устройствено планиране налага преосмисляне на функциите на вече усвоени територии и преодоляване на диспропорциите в разпределението им и обезпечеността на средата.

Преобладаващата част от сградният фонд на територията на общината са еднофамилни жилищни сгради, някои силно амортизирани с тенденции към опасни за обитаване. Това влошава качеството на средата и влияе на мотивацията за оставане на хората в града.

Икономическа база

Икономическият облик на община Роман се определя от фирмите:

- "СТАЛ Инвест" ЕООД- предприятие за производство на товарозахватни съоръжения;

- "МЕТИЗИ" АД- предприятие за производство на стоманени телове, стоманени въжета, алуминиеви и алуминиево-стоманени проводници;

- ЕТ "ЕВРОПА - ВАЛЕРИ РОЛАНСКИ" - Търговска верига и складове на едро с
Управител: В. Ролански;

“Царевични продукти” ЕООД – Производство на брашно, мелница;

“Стил Трейд” ЕООД; «БМП Груп» ЕООД – животновъдство и растениевъдство;

- Водно-електрически централи по поречието на р. Искър – за използване на енергия от възобновяеми енергоизточници;

- Не голяма част стопански субекти в сектора на дребния частен бизнес – търговия на дребно с хранителни стоки, цигари, алкохол, дрехи и обувки, строителни материали; извършване на строителни дейности и др.

Средна работна годишна заплата за община Роман по данни от НСИ за 2010 г.: за наети по трудово и служебно правоотношение – 5 321 лв., обществен сектор – 6 282 лв., частен сектор – 4 354 лв.

Туризм

Община Роман разполага с много добър потенциал за развитие на курортно дело и различни форми на туризъм – селски, екологичен, културен, пещерен, исторически и др. Географското разположение, екологично чистата и живописна природа, множеството открити археологически находки, и исторически паметници на културата дават възможност за полезен, приятен и атрактивен престой.

Природни забележителности и феномени от национално значение са скалните образувания и пещери край с.Кунино, с. Каменно поле по продължението на река Ръчене - течаща в живописна каньоновидна долина и други скални образувания и пещери.

Реките Искър, Малък Искър и предлагат отлична перспектива за интензивно развитие на ловния и риболовния туризъм.

На около 4,5 км западно от с. Струпец се намира «Тържишки» (Струпешки) манастир, който предлага възможност на посетителите да пренощуват срещу заплащане. Интерес предизвиква малката църква в двора на манастира, в която са запазени стенописи от 17 век.

В околностите на с. Караш се намира красивата вила „Горска фея“ с 20 места. Основен елемент от развитието на туризма в община Роман е изграждането на туристическо селище – с. Караш – предназначено за развитие на селския туризъм.

В гр. Роман и в селата има достатъчно места за хранене.

Много са природните забележителности, които могат да се видят на територията на общината и в околностите на административния ѝ център Роман.

Аграрен сектор

Селското стопанство се нарежда сред водещите отрасли на българската икономика с относителен дял в размер на 14 % от БВП. Едновременно с това то се явява и основен източник на препитание за около 25 % от икономически активното население. В общинската икономика той осигурява едва 2 % от общите приходи. Общата макроикономическа стабилизация в страната създава благоприятни предпоставки за успешното завършване на прехода към пазарни отношения и реструктурирането на редица подотрасли в селското стопанство. Същевременно обаче, нерешените проблеми, породени от прекомерната разпокъсаност на селскостопанските земи и ограничения достъп до кредити, се изправят като непреодолимо препятствие пред инициативата на българските инвеститори.

Земеделски фонд

Общо стопанисваната земеделска земя за 13-те землища на Общината е в размер на 193 257,5 дка, което представлява 69,28 % от територията на Общината и е възстановена по видове собственост: физически лица; юридически лица; религиозни общности; държавен поземлен фонд; общински поземлен фонд; транспортни, водни и други видове територии.

В таблицата са дадени вида на териториите и разпределението им по землища.

Землище	За нуждите на селското стопанство (дка)	За нуждите на горското стопанство (дка)	Населени места (дка)	Водни течения и водни площи (дка)	За нуждите на транспорта (дка)	Без код за вид територия (дка)	Добив на полезни изкопаеми (дка)	Всичко (дка)
гр. Роман	11040,677	2599,584	1866,510	556,197	230,339	32,001	-	16325,308
с. Камено поле	41983,682	12551,710	1192,521	10,200	174,949	-	26,643	55939,705
с. Кунино	26166,741	11269,178	571,236	469,183	236,088	18,750	165,927	38897,103
с. Синьо бърдо	14625,390	5390,783	667,519	104,363	105,487	-	-	20893,542
с. Струпец	10287,047	5802,665	870,317	227,821	149,771	-	-	17337,621
с. Радовене	14501,613	4184,262	540,364	348,860	90,186	-	-	19665,285
с. Долна Бешовица	22206,232	3848,105	1007,715	151,419	112,254	100,062	-	27425,787
с. Хубавене	13314,941	10137,006	919,567	175,099	92,911	-	67,761	24707,285
с. Курново	11519,891	12129,834	517,409	206,071	85,613	-	-	24458,818
с. Стояновци	7504,292	3245,482	396,103	78,501	23,492	-	-	11247,870
с. Средни рът	7329,725	7404,424	501,045	184,958	25,401	-	-	15445,553
с. Караш	10672,945	10815,728	967,259	309,396	60,023	-	41,609	22866,960
с. Марково равнище	2704,141	3530,337	110,701	-	4,787	-	-	6349,966
Всичко:	193857,317	92909,098	10128,266	2822,068	1391,301	150,813	301,940	301560,803

От данните в таблицата се вижда, че на територията на общината преобладават земеделските земи и горските площи.

Общата площ на земеделските земи е 193857.317 дка. Най-много земеделски земи са разположени в землищата на селата Камено поле, Кунино и Долна Бешовица. Най-малко е земята в с. Марково равнище.

Поземлените ресурси са основен фактор за развитието на земеделието на територията на община Роман. Земеделските територии на общината са с обща площ 193 857,3 дка и съставляват 64,28% от общата територия на общината.

От тях обработваемата земеделска земя е 180 131 дка (92,92% от земеделските земи) - в т.ч. нивите и трайните насаждения са 92 333 дка (47,63% от общата площ на земеделските земи); ливадите и пасищата – 87 798 дка (45,29%).

Пустеещите и др. земеделски земи възлизат на 13 726,3 дка (7,08%). От обработваемата земеделска земя нивите заемат 81 154 дка (45,05%), а трайните насаждения са на обща площ 11 179 дка (6,21%), като от тях 3 218 дка (28,79%) са лозя, а останалите са ябълкови и други овощни насаждения.

Земеделските земи в района са предимно разпокъсани и маломерни, с наклони и част от тях са ерозирали.

Според размерите, на отделните имоти и техния брой, земеделските земи в общината се разпределят както следва:

Площи на имоти – земеделски земи	Обща площ	Имоти	Средна площ на 1 земеделски имот	Относителен дял от общата обработваема земеделска площ
дка	Дка	броя	дка	%
до 3	42 401	27 848	1,523	23,54
от 3 до 10	67 468	13 462	5,012	37,45
от 11 до 30	26 146	1 744	14,992	14,52
от 31 до 60	7 753	193	40,171	4,30
от 61 до 100	6 121	80	76,512	3,40
от 101 до 200	6 049	44	137,477	3,36
от 201 до 300	3 001	13	230,846	1,67
над 300	21 192	31	683,613	11,76
Всичко:	180 131	43 415	4,149	100,0

Едва 16,79% - 30 242 дка са площите обработваема земеделска земя с размери над 100 дка предполагащи благоприятни възможности за развитието на модерно технологично и интензивно земеделие, особено като се има предвид обстоятелството че 27 069 дка от тях са заети от мери, ливади и пасища.

Горски фонд

Площта за нуждите на горското стопанство е 92909.098 дка. Землищата с най-голямо наличие на горски територии са Камено поле, Кунино и Курново. Най-малко горските територии има в землището на гр. Роман.

Горският фонд заема 30,81 % от цялата територия на общината.

В таблицата е дадено разпределението му по землища и видове собственост.

Землище на населено място	Държавна частна/дка	Частна дка	Общинска публична дка	Държавна публична дка	Всичко дка
гр. Роман	1522,162	1039,632	-	37,790	2599,584
с. Камено поле	5490,204	7054,106	-	7,400	12551,710
с. Кунино	7245,318	3711,360	96,991	215,509	11269,178
с. Синьо бърдо	3228,385	1995,994	-	166,404	5390,783
с. Струпец	3051,415	2685,516	-	65,734	5802,665
с. Радовене	2240,411	1856,283	-	87,568	4184,262
с. Долна Бешовица	2753,521	1063,850	-	30,734	3848,105
с. Хубавене	3647,231	6099,929	-	389,846	10137,006

с. Курново	5716,686	6331,255	↑ -	81,893	12129,834
с. Стояновци	1717,171	1525,370	-	2,941	3245,482
с. Средни рът	5440,962	1963,462	-	-	7404,424
с. Караш	7672,711	3129,032	-	13,985	10815,728
с. Марково равнище	1745,712	1619,533	-	165,092	3530,337
Общо:	51471,889	40075,322	96,991	1264,896	92909,098

Според вида на собствеността върху горите и горските площи относителният им дял в общия Горски фонд на територията на общината е както следва: 55,40% - държавна частна собственост, 1,36% - държавна публична, 43,13% - частна и 0,11% - общинска публична собственост.

Горският фонд на територията на общината се управлява и стопанисва от Държавно лесничейство – Мездра, със седалище в град Мездра. Горите на Горско стопанство Мездра са разположени по северните склонове на Стара планина. В Горско стопанство Мездра е включен горският фонд от община Роман и от община Мездра.

Отчитайки голямото икономическо значение на неговите ресурси за развитието на общината, новият ОУПО ще послужи за основа за възлагане и изработване на Лесоустройствен проект (ЛУП) за горите общинска собственост на територията на община Роман.

Горски фонд заема 86 175 дка. По-голямата част от него е в селата – Камено поле – 13,51 %, Курново – 13,06 %, Кунино – 12,13 %.

Комплексно обществено обслужване

Първа група - подсистеми от бюджетната сфера, подлежащи на наблюдение и параметриране. В тази група са подсистемите: образование и детски заведения, здравеопазване и отчасти - култура и спорт. Към тази група са: административно и правно обслужване.

Втора група - в нея попадат подсистемите на общественото обслужване, чиято дейност е изцяло подчинена на пазарния механизъм. Това са подсистемите на: търговията и общественото хранене, услуги, съобщения и др.

Образование

Предучилищно възпитание

През 2011/2012 учебна година съществува мрежа от 2 детски заведения, разположени в 2 сгради, от които ЦДГ „Вълшебно детство” и ОДЗ „Зора”. В тях има 12 групи, от които: 1 яслена група и 11 целодневни групи. Брой деца общо - 231. В целодневните групи: 205, В яслените групи: 26, В подготвителните за училище групи / 5 и 6-годишни / : 95. Заетите в системата на предучилищното възпитание са 43 лица, от които: Директори на ЦДГ и ОДЗ : 2; Педагози /учители,музикални ръководители,педагози в детска ясла/: 24; Непедагогически персонал /помощник възпитатели, ЗАС, домакини, готвачи, счетоводители, работници поддръжка и други / : 7 и Медицински специалисти /в яслени групи и медицински кабинети/ : 8.

МРЕЖА ОТ ДЕТСКИ ЗАВЕДЕНИЯ 2007-2012 ГОДИНА					
УЧЕБНА ГОДИНА	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
БРОЙ ЦДГ И ОДЗ	9	2	2	2	2
БРОЙ ДЕЦА	214	216	212	237	232
БРОЙ ПЕРСОНАЛ	50	50	43	43	43

Училища и обслужващи звена

По данни от Община Роман към 2012 година функционират следните учебни заведения:

- ЦДГ и ОДЗ – 2 бр. (222 деца)
- Общински училища – 3 бр. (561 ученици)
- Професионални гимназии – 1 бр.
- Специални училища – 1бр.

За преодоляване дефицитите на материално-техническата база, разликите във финансирането и поддържането на училищната и учебна среда, е подсигурен специализиран транспорт от дома до училището. Направен е пакет от дейности по предотвратяване на рисковете от отпадане на ученици в резултат на извършената консолидация на училищата:

Училищната мрежа в Община Роман е представена от 3 училища, от които 2 са средищни. Учениците могат да получат начално, основно, средно: общо и професионално образование. На територията на общината функционира още:

- КСУДС с : Дневен център за деца с увреждания; Преходно жилище и ЦНСТ 1 и 2;
- КСУДУ с : 3 броя ЦНСТ - № 3, 4, 5.

На територията на общината функционират и две държавни училища: Помощно училище „Райна Княгина” – гр. Роман и Професионална гимназия по каменообработване в с. Кунино.

Училищата в общината са разпределени както следва:

Начални училища

Основни училища

Средно общообразователни училища

Професионални гимназии

Помощно училище

Здравеопазване

На територията на община Роман функционират 3 аптеки, и трите - в град Роман. Броят на регистрираните в РЗИ – гр. Враца лечебни заведения за извънболнична помощ на територията на общ. Роман са:

- Амбулатории за първична извънболнична помощ – 10 бр., в т. ч. 3 бр. по дентална медицина;
- Амбулатории за специализирана извънболнична помощ – 4 бр.

В гр. Роман функционира Болница за белодробни заболявания, която постоянно приема пациенти от цялата страна.

Култура

На територията на Община Роман функционират 11 читалища, Етнографски музей – с. Кунино.

В културния календар са включени форуми като:

- Местни традиционни празници и събори, празници на културата и просветата; Ежегоден Общински Великденски събор;
- Традиционни конни надбягвания за Тодоров ден.

Спорт

В град Роман са съсредоточени спортни дейности, развити в общо 4 спортни клуба:

- СК „Искър” – гр. Роман;
- СК „Строител” – с. Кунино;
- СК „Тенис на маса” – гр. Роман;
- СК „Лека атлетика” – гр. Роман.

Спортните съоръжения на територията на общината са:

- Закрит физкультурен салон в СОУ „Васил Левски” – гр. Роман;

- Открити спортни площадки, баскетболни и футболни игрища в училищата, КСУДС и КСУДУ;
- Спортен стадион в с. Кунино;
- Парк за отдих и спорт в гр. Роман.

Търговия и обществено хранене

За периода 2007 – 2013 г. в Община Роман има регистрирани 55 бр. търговски обекти, предимно търговия на дребно с хранителни стоки, цигари, алкохол, дрехи и обувки, строителни материали; извършване на строителни дейности и др. Категоризирани заведения – 25 броя.

Битови услуги

Подсистемата “Битови услуги” почти изцяло е в ръцете на частната инициатива. Това прави невъзможно следенето на развитието на дванадесетте групи услуги, влизащи в подсистемата. Проявление имат дейностите, свързани с фризьорските, автоуслугите, шивашки услуги.

Административно-делово и финансово-кредитно обслужване

На територията на гр. Роман действат следните държавни институции и други регионални структури.

1. РПУ – Роман.
2. Районна служба “Пожарна и аварийна безопасност”.
3. ТП “Български пощи” ЕАД.
4. Общинска служба “Земеделие”.
5. Бюро по труда – Роман.
6. Дирекция “Социално подпомагане”.

Техническа инфраструктура

Водоснабдяване

Община Роман разполага с добро количество и качество на питейната вода в общината Питейното водоснабдяване в общината се осъществява от следните ПС

За гр. Роман – от ПС1и2, намиращи се в землището на с. Хубавене и с. Старо село

За с. Хубавене и с. Караш – от ПС 1 и2 на с. Хубавене

За с. Камено поле от ПС с. Камено поле

За с. Кунино, с. Радовене и с. Стояновци – от ПД с. Кунино, за с. Долна Бешовица – от ПС с. Долна Бешовица

За с. Струпец и гара Струпец от ПС с. Струпец и с. Старо село

За село Синьо бърдо ис. Курново от ПСс. Синьо бърдо Не е изградена водопроводна мрежа в селата Средни рът и Марково равнище.

На територията на Община Роман има 12 водоизточника, в т.ч. 10 каптажа, 2 шахтов кладенец. Каптираните извори, които се използват за питейно-битово водоснабдяване на селата от Община Роман и град Роман, са 12 с дебит до 60 л/сек.

На територията на Общината е изградена водопроводна мрежа:

- външна - за гр. Роман с дължина 10 км;
- вътрешна – за гр. Роман – 50-60 км .

Водоснабдяването и канализацията в община Роман е услуга, която се извършва от “ВиК” ООД – град Враца – район Роман. В и К – Враца е дружество за водоснабдяване и канализация, в което собствеността е разпределена между държавата и общините - съответно 51 % и 49 % .

Питейно-битовото водоснабдяване на населените места в община Роман се извършва само от каптирани извори, дренажи и шахтови кладенци. Селата Караш, Средни рът и Марково равнище изобщо не са водоснабдени. поради малкия брой жители и повишения здравен риск за ползване на водоизточници в ендемичен район, съгласно РМС №370/26.02.1967 г. Всички останали селища са централно водоснабдени. Все още на частичен режим през летния сезон са определен брой села. Основна причина за това е

напоиването на земеделските стопанства и намаляването на естествените водни ресурси през лятото.

По отношение на начина на добиване, над 90 % от количеството вода в община Роман е помпажна, а останалото количество вода е гравитачна.

Водопроводната мрежа в общината е остарялата и амортизирана. Съоръженията (основно помпените станции) от водоснабдителните системи са изградени преди повече от 40 години. 90 % от водопроводната мрежа е изградена от съдържащите азбест – етернитови тръби. Няма изградени пречиствателни станции за питейни води.

Водните загуби са резултат основно от лошото техническо състояние на мрежата, обуславящо големи скрити течове и аварии и от немалкия дял на кражбите на вода от абонати на дружеството.

При наблюдение на динамиката на количествата подавана вода по месеци за периода 2006-2008 год. се установява максимум през летните месеци и минимум през зимата.

Средното водопотребление за периода 2006 – 2008 год. общо за всички видове консуматори остава постоянно. От справките на “В и К” – Роман личи, че най-голямо е потреблението от населението на селата в общината, което недвусмислено говори за използването на питейна вода за напоиване на частни стопанства в селските райони. С най-голямо водопотребление са селата: Камено поле и Кунино.

Около 10 % от подадената вода с питейни качества се използва за промишлени нужди.

На територията на община Роман са изградени 2 язовира общинска собственост – микроязовир с. Стояновци (в процес на прекратяване на Договор за концесия) и микроязовир с. Курново (отдаден под наем). Стопанското значение и на двата микроязовира е за риборазвъждане и напоиване.

Канализация

В общината липсва канализационна мрежа, няма изградени междуселищни външни колектори и пречиствателни съоръжения.

В момента гр. Роман няма изградена цялостна канализационна мрежа, има изградени отделни нейни клонове. Около 400 м канална мрежа отводнява южната част на града, застроена с многоетажните жилищни блокове, като след септичната яма, последният участък зауства в р.Малък Искър. Използваем е и канала, който е построен за административната сграда и бл.6 в центъра на града.

Битово-фекалната вода в останалите парцели става чрез попивни ями. За предпазване от скатни повърхностни води в южната част на града има изграден охранителен канал с дължина от 450 м. От този канал, повърхностните води се отвеждат в река Малък Искър.

В общината има изградена пречиствателна станция с биостъпало за промишлени отпадни води в завод “Метизи” АД. Към пречиствателната станция има изградени изсушителни полета, които позволяват целесъобразно третиране на утайките и използването им след това за наторяване. Пречиствателната станция има достатъчен капацитет за пречистване и на градските отпадни води.

Един от проблемите на Водоснабдителната и канализационна системи в община Роман е липса на собствени финансови средства за реконструкция, модернизация и разширяване на В и К системата.

Има изготвени идейни проекти за изграждане на канализационна мрежа и Пречиствателна станция за отпадни води на гр. Роман.

Електроснабдяване

Доставчик на ел. енергия в общината е „ЧЕЗ Електро България” АД.

На територията на Общината е изградена 1 подстанция, трансформаторните постове са както следва: гр. Роман – 17 бр.; с. Струпец – 2 бр.; гара Струпец – 1 бр.; с. Радовене – 3 бр.; с. Стояновци – 2 бр.; с. Долна Бешовица – 4 бр.; с. Камено поле – 5 бр.; с. Кунино – 3 бр..

От 2001 година се извършва рехабилитация на уличното осветление в общината, подмяна на старите осветителни тела с нови, енергоспестяващи, като към настоящия момент на територията на цялата община Роман са монтирани нови осветителни тела.

Основните проблеми на Енергопреносната инфраструктура в община Роман могат да се обединят в следните насоки:

- неефективност на част от възловите станции;
- отклоненията на въздушните линии от главните магистрали са остарели и подлежат на ремонт;
- изграждане и ремонт на изградените трафопостове за да отговарят на съвременните изисквания.

Топлоснабдяване

Територията на община Роман не е централно топлоснабдена. В различните държавни и местни институции има локални отоплителни системи с водогрейни котли.

Газоснабдяване

В община Роман има изградена газоразпределителна станция в района на промишлената зона, захранваща се от отклонение от централния гозопровод на с. Чирен за снабдяване на промишлените нужди на "Метизи" АД.

Съгласно приетата Общинска стратегия за енергийна ефективност на Община Роман се предвижда газификация на общината, реализация на проекти за използване на алтернативни енергийни източници като слънчева енергия, вятърна енергия, растителна биомаса и други.

Комуникационни мрежи

През последните няколко години Информационните Технологии и Телекомуникациите /ИТТ/ се оформиха като водещ сектор в глобалната икономика, дадоха тласък на развитието на много страни и си спечелиха приоритетно място в техните стратегии за развитие.

Подобряването на телекомуникационната инфраструктура както и предлагането на интернет достъп до възможно най-висок брой потребители също е важен фактор за развитие на цялата икономика.

На територията на община Роман има изградена въздушно-кабелна мрежа и се предоставя услугата „Кабелна телевизия” и местен радиовъзел. Населението в общината има достъп до Интернет.

Всички мобилни оператори предоставят своите услуги на населението на община Роман. Разпространена е и фиксираната мрежа на БТК.

Транспортно-комуникационна и съобщителна инфраструктура

Град Роман е шосеен възел и железопътна гара на ж. п. линията София - Варна.

Пътна мрежа

Републиканската пътна мрежа в община Роман включва пътища с обща дължина 120 км, като 20 км от тях са без настилка. Стратегически важен за общината е третокласния път Мездра – Роман /път III-29.1/, осигуряващ връзката на община Роман с областния център Враца и с международни пътища:

- Е 83 /връзка със Североизточна България/,
- Е 79 /Общ Европейски Транспортен Коридор ОЕТК №4 – Дрезден /Нюрнберг-Прага-Виена/ Братислава-Гьор-Будапеща-Арад-Констанца /Крайова-София-Солун,

Вътрешното транспортно обслужване на общината се осъществява от третокласни и четвъртокласни пътища, разположени лъчообразно:

- Третокласен път III-29.1 /Роман - Долна Бешовица/ е връзка с община Мездра на северозапад и с община Ябланица на изток;
- Четвъртокласната /общинска/ пътна мрежа - свързва общинския център Роман със с. Каменно поле, с. Кунино, с. Радовене, с. Стояновци, с. Хубавене, с. Струпец, с. Синьо бърдо, с. Курново, с. Караш и с. Средни рът.

В таблицата е дадена дължината на пътната мрежа и състоянието и.

Пътна мрежа	Дължина /км/	Състояние	Относ. дял спрямо общата дължина
Трети клас	52.000	Лошо	43.21 %
Четвърти клас	68.350	Лошо	56.79%
Общо	120.350		100%

Дължината на вътрешната улична мрежа на община Роман е около 25 км, от които с трайна настилка 95% и 5% са без трайна настилка. Общото състояние на общинската улична пътна мрежа е лошо и се нуждае от основно изкърпване и подновяване.

Състоянието на третокласната пътна мрежа е лошо, тъй като по-голямата част от нея няма необходимата носимоспособност на пътната настилка и не отговаря на техническите изисквания. Третокласната пътна мрежа се стопанисва и поддържа от Областно пътно управление - Враца.

Общинските пътища /четвърти клас/ играят важна роля в обществените и частни транспортни връзки на местно ниво. Те свързват населените места в рамките на общината с общинския център.

На територията на община Роман има 8 броя общински пътища с обща дължина 68,35 км от които 48 км с настилка и 20,35 км без настилка.

- Път IV-16115 - граница с община Ботевград - Курново - Гара Струпец – 11,65 км.
- Път IV-30811 - Роман - Своде - Синьо бърдо границата с община Мездра – 12 км от които 6км без настилка.
- Път IV-10335 – Роман - Стояновци - границата с община-Луковит – 7,8 км.
- Път IV-13411 - Камено поле - Стояновци – 14,9 км от които 6.0 км без настилка.
- Път IV-10328 - Роман - гара Струпец - граница с община Мездра – 8,2 км.
- Път IV-30813 - Синьо бърдо - спирка Синьо бърдо - 3,5 км.
- Път IV-10325 /Мездра - Роман/ - Долна Бешовица - Камено поле – 8,4 км без настилка.
- Път IV-10339 - /Роман - Кунино/ с.Радовене - 1,9 км.

Изградената общинска /четвъртокласна/ пътна мрежа е в лошо състояние. Транспортното обслужване на територията на общината се извършва по всички направления по транспортна схема от търговско дружество "Автотранспорт" ЕООД, гр. Роман със 100% общинско участие.

Автобусните линии са междуселищни и свързват общинския център с населените места в общината, с изключение на с. Караш и с. Средни рът.

Железопътна мрежа

Освен с пътен, община Роман се обслужва и с ж.п. транспорт. Роман е разположен на централната жп линия София-Варна на 104 км от София, 47 Км от Враца и 32 Км от Мездра. Има жп отсечка Роман—Шумен. В общинският център е разположена съвременна ж.п. гара.

Това Планово задание се явява методическа и информационна основа за развитие на комуникационно-транспортната мрежа към ОУПО Роман, с което ще се решат следните основни задачи:

- Да се осигури актуална информация за състоянието на комуникационно-транспортната система и да се дефинират основните подсистеми;
- Да се определи обхвата, фазите, етапите и начина за изработване на План-схема на комуникационно-транспортната система към ОУПО;
- Да се предложи пространствено развитие и обвързване на града с общината, на общината с региона, с оглед оптимизиране на комуникационно-транспортната система;

Информационното осигуряване на проекта е гаранция за задълбоченост на анализа и определя проблемните точки за решаване.

Необходимата информация за изготвяне на проекта да се обезпечи по две направления:

- информация за Община Роман от база данни на Националната статистика и Фонд „Републиканска пътна инфраструктура”.
- информация от службите на Общинската администрация, РПУ-Роман, Районно пътно управление, транспортни фирми и др., разполагащи със специализирана информация за изготвяне на План-схема на комуникационно-транспортната система към ОУПО Роман според оценката на проектанския колектив и със съдействието на Общинската администрация.

Препоръчителни планове, схеми и материали за използване при изготвянето на План-схема на комуникационно-транспортната система към ОУПО Роман:

- общински План за развитие на Община Роман за периода 2013-2020 год.
- Стратегия за развитие на Северозападен район;
- Изследване за въздействието на трансграничните транспортни комуникации и сезонното туристическо натоварване върху стационарния трафик;
- регистър на база данни за състоянието на уличната мрежа в общината;
- данни от фонд „Републиканска и пътна инфраструктура”.

Пощи и далекосъобщения

В тази подсистема влизат две подразделения:

- -Български пощи - покрива целия набор от пощенски услуги.
- -Телекомуникационните услуги са сравнително добри. Районът е покрит с мрежи на трите мобилни оператора и Internet.

Недвижимо културно наследство

Съгласно списъците на недвижимите културни ценности, съхранявани в НДА на НИКН, на територията на община Роман, статут на археологически, архитектурно-строителни, исторически и художествени НКЦ, притежават 61 обекта, от които някои са с местно, други с регионално и малка част с национално значение.

Към този списък се добавят и недвижимите културни ценности от списъка от РИМ Враца, както и възпоминателни знаци по повод участието на България във войните от 1885, 1912-1913, 1915-1918, 1944-1945 години на територията на Община Роман.

За обектите на културно историческото наследство намиращи на територията на община Роман е характерно, че в по-голямата си част са обекти с висока културно-историческа стойност, съхранена градоустройствена структура и археологически потенциал.

Групирано в налични структури от площни, линейни и точкови културно-исторически обекти и цялостни структури то предполага анализ на историческия интегритет и стратификация, с очертаване на територии с дисперсно разположение на точкови материални и нематериални културно-исторически обекти с различна концентрация и на фрагментарно съхранени исторически градоустройствени структури.

Историческото развитие на общината и селищните образувания, в т.ч. изводите за устройственото развитие предполагат задълбочено и всеобхватно диагностициране на съществуващата материална база и разработване на съобразена със съвременните условия концепция за опазване, съхраняване и развитие на недвижимите културни ценности.

Списъците с НКЦ заедно с изпращателните писма са приложени към заданието. Последователните номера в трите списъка отразяват номерацията на обектите в схемата Недвижимо културно наследство.

В района на община Роман са запазени множество уникални археологически находки и значителен брой исторически паметници обявени за недвижими културни ценности. В землището на гр. Роман е открита средновековна крепост – „Романова крепост”, обявена за паметник на културата и антично средновековно селище с некропол в местността „Селището”; в землището на с. Синьо бърдо – антична крепост; намираща се в местността „Селището”, обявено за паметник на културата в землището на с. Кунино – тракийско селище „Викус трулензиум” и антична крепост над селото, обявени за паметник на културата, тракийско селище намиращо се на 1,5 км. Североизточно от селото и праисторическо селище в пещерата „Превъртенка”; обявено за паметник на културата, етнографска сбирка - музей показващ нравите, традициите и обичайте в романския край, обявено за паметник на културата в землището на с. Камено поле – праисторическо селище и средновековен некропол в местността. „Селището”, средновековна крепост в местн. „Камарата”, обявена за паметник на културата, средновековна крепост в местността „Калето”, обявена за паметник на културата, средновековна църква „Пустата църква”, в землището на с. Струпец – средновековна крепост „Калето” и средновековна църква и манастир „Свети пророк Илия” обявени за паметници на културата, в землището на с. Караш – антична крепост в местността. „Калето”, обявена за паметник на културата и църквата „Свети Николай”-паметник на културата, в с. Д. Бешовица - манастира „Св. Архангел Михаил”, обявен за архитектурно-строителен и художествен паметник на културата.

По десния бряг на р. Искър, югоизточно от гр. Роман в местността „Китката” има лесопарк в непосредствена близост до „Романова крепост”, откъдето идва и името на града. Селището е споменато за първи път в турски регистър от XV век.

На един километър южно от с. Струпец се намира „Струпешкия манастир”, впечатляващ с триетажните си манастирски сгради, строени през 1857г. В малката църква към него са запазени стенописи от XVI век. Към момента манастирът е действащ – извършват се литургии, кръщенета отбелязват се подобаващо религиозни празници. В близост е до шосеен път и ж. п. спирка, има място за паркиране и възможност за хранене. В с. Долна Бешовица се намира „Долнобешовишкия манастир”/възникнал първо като болярска черква по време на Втората българска държава, а през XVII век е съградена манастирската сграда от майстор Павел от с. Долна Бешовица/ - разположен в полите на горския връх „Чичера”.

Природните забележителности и феномени са скалните образувания и пещери край с. Кунино; скалните образувания край с. Камено поле по река Ръчене – течаща в живописна каньовидна долина и др.

Голям е потенциалът за развитие на екотуризъм и селски туризъм по поречието р. Малък Искър и изграждане на атрактивни туристически маршрути и екопътеки на територията на Общината, където е запазена и непокътната и има атмосфера на спокойствие и уединение, даваща възможност за непосредствен контакт с природата. Природните дадености и разположение на общината предлагат отлична перспектива за развитие на ловния и риболовния туризъм – който понастоящем е спонтанен. Добра предпоставка за развитие на културен туризъм са: скалните образувания и пещери край с. Кунино и с. Камено поле; десетките археологически паметници от различни времена и епохи, манастирите, църквите и читалищата в населените места, съхранения фолклор и традиции на местното население.

3. ОБЕМ И СЪДЪРЖАНИЕ НА ПРОЕКТА ЗА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА РОМАН

С Общия устройствен план, съгласно чл.16 от Наредба №8 от 14.06.2001 г. за обема и съдържанието на устройствените схеми и планове, (Издадена от министъра на регионалното развитие и благоустройството, обн., ДВ, бр. 57 от 26.06.2001 г., в сила от 1.08.2001 г., изм. и доп., бр. 68 от 3.08.2004 г., бр. 51 от 21.06.2005 г., в сила от 21.06.2005 г.) трябва да бъдат определени:

- *общата структура* на територията и *преобладаващото предназначение* на съставните и структурните ѝ части, *местоположението* и *границите* на урбанизираните територии, земеделските територии; горските територии, защитените територии, нарушените територии за възстановяване и териториите със специално, с друго или със смесено предназначение;

- *общият режим* на устройство на всяка от териториите, който включва най-общи цели, мерки и изисквания за тяхното опазване, използване, изграждане и развитие;

- *извънурбанизираните територии* - изключителна държавна, публична, държавна и публична общинска собственост, и режимът на тяхното устройство;

- *местоположението на елементите на техническата инфраструктура* на територията на общината и връзките им с териториите на съседните общини и с инфраструктурни мрежи, съоръжения и обекти от национално значение;

- *местоположението на териториите с риск* на предвидими природни бедствия и необходимите превантивни мерки и начин на устройство и защита;

- *териториите за активно прилагане* на ландшафтноустройствени мероприятия и естетическо оформяне, в т.ч. териториите за превантивна устройствена защита съгласно чл. 10, ал. 3 ЗУТ .

Общият устройствен план на общината се разработва в две фази: *предварителен проект и окончателен проект*, въз основа на заданието на Възложителя по чл. 125 и 126 от ЗУТ и на допълнителна информация от централните и териториални администрации и експлоатационни дружества, предоставена на Изпълнителя от Възложителя. Прогнозният период на предвижданията на проектната документация е 15 – 20 години.

Предварителен проект

Съдържанието на проектната документация на предварителния проект на ОУПО, съгласно чл.18 от Наредба №8 е представено под формата на текстови и графични материали:

Текстовите материали към ОУПО се разработват под формата на обяснителна записка, включваща резултатите от всички видове дейности, извършени в процеса на разработване на плана. Тя е структурирана в две части:

- *аналитична част* - изследване на съществуващото положение и поставяне на диагноза на актуалното състояние на регионални проблеми, социално-икономически условия и проблеми, териториални проучвания, елементите на система обитаване, елементите на система труд, елементите на система обществено обслужване, елементите на система отдих и туризъм, елементите на техническа инфраструктура, екология и защитени територии

- *прогнозна част* – прогноза за социално-икономическо развитие, пространствено развитие, развитие на екоравновесието и създаване на правила и нормативи за прилагане на ОУПО

Оформянето на текстовите материали е индивидуално и отговаря на вижданията на конкретния Изпълнител за естетика и пълнота на информацията. Представят се в албум във формат А4 или А3 и имат следните задължителни елементи:

- *титулна страница* с информация за вид на плана, фаза на проектиране, обект, изпълнител, възложител, ръководител проект, главен проектант, съгласували проектанти

- *втора страница* с информация за участниците в процеса на изработване на плана

- *трета страница* с информация за съдържанието на проекта

Графичните материали към ОУПО илюстрират текстовите материали и са два вида - *основни и допълнителни*.

Основните графични материали на предварителния проект трябва да включват:

- **опорен план** на общината в М 1:25000, изработен върху топографска карта, с отразени кадастрални и други данни съгласно чл. 115 ЗУТ
- **общ устройствен план** на общината в М 1:25000, изработен върху опорния план, в който се отразяват бъдещото развитие и устройството на териториите, включващо:

1. *режим за устройство и строителните граници на урбанизираните територии:* населени места, групови и единични паметници на културата, промишлени комплекси и други селищни образувания;

2. *земеделски земи*, в които не се допуска промяна на предназначението им, и останалите земи, в които това е допустимо;

3. *горски територии* (гори и земи от горския фонд), в които не се допуска промяна на предназначението им, и останалите земи, в които това е допустимо;

4. *територии със специфични характеристики* (резервати, национални паркове, природни забележителности, поддържани резервати, природни паркове, защитени местности, паметници на културата, гробищни паркове, минерални извори, калонаходища, обекти на сигурността и отбраната);

5. *нарушени територии* (рудници, кариери, насипища, свлачища, срутища, мочурища, депа за отпадъци и др.) за етапно възстановяване и рекултивация;

6. *водни площи и течения* - реки, езера, язовири, напоителни и отводнителни канали;

7. *елементи на транспортната и инженерно техническа инфраструктура* - пътна мрежа по класове, железопътни линии, гари, пристанища, летища, електропроводи, газопроводи, нефтопроводи, нефтопродуктопроводи, топлопроводи, далекосъобщителни мрежи, водопроводи, канализационни колектори, и съоръженията към тях (електрически подстанции, пречиствателни станции за питейни и отпадъчни води, понижителни и разпределителни станции и др.);

8. *баланс на територията*, съгласно Таблица №4Б на Приложение №2 към чл.69 от Наредба №8:

9. *план схеми* в М 1:50 000 за:

- вид собственост;
- начин на трайно ползване;
- вид територия;
- водоснабдяване, канализация и пречистване на отпадни води;
- електроснабдяване;
- транспортно-комуникационна система;
- зелена система;
- защитени територии;

По желание на Изпълнителя графичните материали към ОУПО могат да бъдат окомплектовани с *допълнителни материали* - карти, схеми, графики, фотоси и други.

Основните графични материали се изработват съгласно Таблица 2 на Приложение №2 към чл.69 от Наредба №8 и допълнително съдържат следната задължителна информация: *мащаб, фаза на проектиране, вид и обхват на плана, роза на ветровете (географски посоки и данни за ветровия режим), таблица с информация за изпълнителя, възложителя, датата на завършване на проекта, проектантски колектив, подписи и печати и друга допълнителна графична информация.*

Основните графични материали се представят **каширани** или обработени с друг вид **устойчив материал**, даващ възможност за многократно използване на документацията.

Окончателен проект

Съдържанието на проектната документация на окончателния проект на ОУПО, съгласно чл.19 от Наредба №8 е представено под формата на текстови и графични материали:

Текстовите и графичните материали на *Окончателния проект на ОУПО* съдържат материалите на предварителния проект, коригирани и допълнени съобразно решенията на експертните съвети, проведените обществени обсъждания и становищата на заинтересуваните централни и териториални администрации.

Текстовите материали към предварителния проект на ОУПО се допълват с доклад за изпълнение на препоръките.

Графичните материали към окончателния проект на ОУПО, към които има препоръки и бележки, се изработват наново.

Към окончателния проект на ОУПО се разработват и прилагат за изпълнение „Правила и нормативи за приложение на ОУПО”

Срок за изпълнение на проекта

- предварителен проект - 6 календарни месеца
- окончателен проект – 3 календарни месеца

Процесът на създаване на проектната документация да бъде придружен с три броя обществени обсъждания:

- при започване на работата по изработване на ОУПО и след сключен договор между Възложител (община) и Изпълнител

- при приключване работата по изработване на предварителния проект на ОУПО

- при приключване работата по изработване на окончателния проект на ОУПО

Времето за експертиране, съгласуване, обсъждане и одобряване не се включва в ефективно необходимото време за изработване на ОУПО.

Техническото изпълнение и оформяне на плановете и схемите да отговаря на изискванията на Наредба № 8 за обема и съдържанието на устройствените схеми и планове и да се предаде в един оригинал и едно копие, както и на цифров носител.

Специфични изисквания към ОУПО за недвижимото културно наследство:

1. Предварителен проект

- Да бъде направен цялостен анализ на историческото развитие и актуалното състояние на всички недвижими културни ценности върху територията на общината, включително градоустройствената и природната им среда и връзката с останалите функционални системи.

- Да бъдат изведени проблемите на недвижимото културно наследство, като се анализира предходното устройствено и инвестиционно проектиране и реализации с оглед нуждата да се диагностицират произтеклите от тези намеси(или липса на такива) проблеми.

- Да се определят местата и зоните на въздействие на природни и антропогенни фактори, които представляват риск за опазването на недвижими културни ценности и на експозиционната им среда.

- Да се разработят специфични правила и нормативи и определят специфични устройствени режими на защитените територии за недвижимо културно наследство, както и да бъдат дефинирани категорични критерии за последващи изменения на ОУПО

- Да се проучи необходимостта от създаване на устройствени предпоставки за опазване на цялостни културни ландшафти по смисъла на чл.47, т.6 от Закона за културното наследство.

- Да се разработи план схема на НКН с отразени защитените територии и техните охранителни зони (включително и за археологически обекти, притежаващи статут по смисъла на чл.146, ал.3 от ЗКН), определени по реда на чл.79, ал.4 от ЗКН, с цел

опазване на недвижимото културно наследство по смисъла на чл.79, ал.5 и ал.6 от ЗКН, включваща недвижимите културни ценности, съгласно списъците на НИИКН, обектите от списъците на Регионален исторически музей, НАИМ-БАН и Министерство на отбраната.

- С цел превантивна защита на паметници на културно наследство да бъдат изведени и предложени за одобрение зони с предполагаеми археологически структури.

- Да бъдат определени територии и обекти в ОУПО за които следва да се разработят ПОУ съгласно чл.78 и чл.81 от ЗКН.

Необходима изходна информация за изработване на Общ устройствен план:

- Задание за проектиране
- Топографски, кадастрални, специализирани карти и др.
- Местоположение и граници на общината в цифров вид;
- *.ZEM файлове с данни за собственост, начин на трайно ползване, вид територия и предназначение на терените в обхвата на общинската граница;
- Надземни и подземни мрежи и съоръжения на транспортната и инженерно техническа инфраструктура;
- Защитените природни обекти, обектите от културно-историческото наследство, специални и секретни обекти и терени и други специфични данни за територията;
- Графична част на влезли в сила или в процес на изработване Общи устройствени и Подробни устройствени планове във векторен формат;
- Проекти във фаза ПУП за инвестиционни намерения;
- Инвестиционни проекти на линейната и обектова структура на транспортно комуникационната мрежа;
- Виждания на Общинската администрация за развитие на територията в обхвата на зоната.
- Допълнителна информация, необходимостта от която е възникнала в процеса на изработване на ОУПО.

При изпълнение на видовете работи по изработване, обсъждане, съгласуване и одобряване на Общия устройствен план на Община Роман да се съблюдават постановките и изискванията на следните законови и нормативни документи:

- Закон за устройство на територията
- Наредба №8 за обема и съдържанието на устройствените схеми и планове
- Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони
- Закон за регионално развитие
- Закон за опазване на околната среда
- Закон за защитените територии
- Закон за културното наследство
- Закон за биологичното разнообразие
- Закон за водите
- Закон за горите
- Закон за собствеността и ползването на земеделските земи
- Закон за възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд
- Закон за опазване на земеделските земи
- Закон за туризма
- Закон за административно-териториалното устройство на Република България

- Закон за пътищата
- Регионален план за развитие на Северозападен район
- Областна стратегия за развитие на Област Враца
- Общински план за развитие на Община Роман
- Програмни и стратегически документи и планове (секторни) касаещи територията на Община Роман

A handwritten signature in blue ink, appearing to be a cursive script, positioned below the logo.